

HOZZÁSZÓLÁSOK

Horusitzky Ferenc : Most látja világosan *S t r a u s z* dr. ismételt hangoztatott tételének értelmét, mely szerint a helvétikumot a tortonikumtól különválasztani nem lehet, s voltaképpen külön helvéciái és külön tortonai emelet nincs. Hozzászóló a régebbi előadásokkal kapcsolatban azt hangoztatta, hogy ami az ÉK középhegységet illeti, sehol sem okoz számára nehézséget a helvétikumnak a tortonaitól való különválasztása, miután a kettő közé szedimentációs hézag és hatalmas vulkáni komplexum illeszkedik. *S t r a u s z* dr. mostani előadásáról hozzászóló azt látja, hogy nem a slir felső részével szinonimizált helvétikumnak a tortonikumtól való elválasztását látja *S t r a u s z* dr. megoldhatatlannak, hanem a torton- és az ú. n. grundi szint, illetve a grundi szinttel azonosított helvétikumnak a tortonikumtól való különállását tagadja. Ez utóbbi kérdésben hozzászóló az előadóval teljesen egyetért, és úgy látja, hogy a sok vitára okot adó miocén sztratigráfia ezzel voltaképpen le is záródott. Kétségtelen, hogy kialakult a miocén tagolódásának kérdésében egy olyan eddig külön le nem szögezett álláspont, amelyben voltaképpen minden miocén sztratigrafus egyetért. Ez pedig az, hogy a miocénben három üledékképződési időszak választható csupán külön. Az első üledékképződési időszak, mely a mediterrán tenger első tapogatózó transzgresszióját jelenti, mely a hozzászóló által akvitánikumnak nevezett üledékeket hagyta hátra. Ezt az időszakot, mint a mediterrán tenger uralmával jellemzett időszak hajnalát, joggal nevezhetnénk »moediterrán«-nak. A második üledékképződési időszak a burdigálikum transzgressziójával indul meg és csupán a slir leülepedése után záródik le. Magában foglalja tehát a burdigálikumot és a slir magasabb részében azonosított helvétikumot. Ezt a második üledékképződési időszakot joggal nevezhetjük »mezomediterrán«-nak. A harmadik üledékképződési időszak a grundi szintet is magában foglaló tortonikum, mely újra új transzgresszióként jelentkezik és mint a mediterrán élettérrel jellemzett mediterrán időszak zárótagja joggal megérdemli a »neomediterrán« nevet. A bajt eddig a miocén osztályozásában az okozta, hogy azokat a Ny-i emeletneveket akartuk ráerőszakolni miocén rétegsorunkra, mely emeletnek földtörténeti tartalma a mi területünk földtörténeti fejlődését nem, vagy csak megközelítően fedte. A fenti beosztást, amelyben mondhatnám, szinte hallgatólagos megegyezés alakult ki, vagy mely beosztás az elhangzott előadások ered-

mányeként szűrhető le, tartalmilag többet is mond, mintha a pusztán kronológiai értelemben használt Ny-i emeletneveket alkalmazzuk. A mediterrán szó ugyanis egyszersmind azt is jelzi, hogy egy olyan földtörténeti szakasz kereteire vonatkozik, mely földtörténeti szakasz uralkodó vonása a mediterrán tenger transzgressziója és a mediterrán tengeri élettér kialakulása. Ugy véli a hozzászóló, hogy ennek az elvnek az alkalmazásával a fiatalabb neogén szakaszok sokat vitatott sztratigráfiája is közelebb hozható volna a megoldáshoz. Mint ahogy a mediterrán időszak jellemző vonása kétségtelen, a mediterrán tenger uralma a mi területeinken, úgy az is kétségtelen, hogy ez az uralkodó jellemvonás a tortonikum végén megszűnik és a szarmátikumtól a pontusi, pannoniai üledékképződés lezáródásáig a turáni beltó kialakulása és perzisztálása veszik át az uralkodó ősföldrajzi bélyeg szerepét. Indokolt volna ezért, hogy a turáni beltenger uralma által jellemzett időszakot, mely magában foglalja a szarmátikumot, a pontikumot »turánikum« névvel jelöljük, mely a mediterránhoz hasonlóan volna üledékképződési ciklusokra tagolható s ílymódon sok fiatal neogén határkérdés körüli vita veszítene éléből.

Ami az előadó őslénytani nomenklatúrájában alkalmazott konzervatívizmust illeti, azt hozzászóló csak üdvözölheti, mert a nem specialisták számára a szubgenusz nevek folytonos változása csak nehézségeket és zavart okoz.

Lóczy Lajos: Bejelenti, hogy a várpalotai mediterránról most tartott előadásokat újabb, e tárggyal kapcsolatos tanulmányok bemutatása fogja követni, amelyekben Strausz és Szalai a csigákról, Reich Lajos pedig az ostracodákról fog beszámolni.
